

Η ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ (ΑΠΟ ΤΟ 1100 ΩΣ ΤΟ 323 Π.Χ.)

2.1. ΟΜΗΡΙΚΗ ΕΠΟΧΗ (1100 – 750 Π.Χ.)

Συνεχείς μετακινήσεις έως τις *μόνιμες εγκαταστάσεις*. Κύρια πηγή πληροφόρησης: τα *Ομηρικά έπη*. Η ομηρική εποχή = *ελληνικός μεσαίωνας ή σκοτεινοί χρόνοι*. (σύγχρονη ιστορική έρευνα: περίοδο ανασυγκρότησης και δημιουργίας). Τέθηκαν οι βάσεις του ελληνικού πολιτισμού.

Μετακινήσεις (11^{ος} – 9^{ος} αι. π.χ.)

Κάθοδος Δωριέων οδήγησε σε μετακινήσεις: α) από Θεσσαλούς (εκτόπισαν Βοιωτούς στη Θήβα), β) σε Πελοπόννησο λόγω μύθου επανόδου των Ηρακλειδών (η ισχυρότερη ομάδα στη Λακωνία).

Πρώτος ελληνικός αποικισμός

Εξάπλωση από τα μέσα του 11^{ου} αι. π.χ. έως 9^ο αι. μέσω νησιών Αιγαίου στη Μ. Ασία.

Αιολίς: με γλώσσα την αιολική διάλεκτο από Θεσσαλία προς ΒΑ Αιγαίο και εγκατάσταση σε νησιά Τένεδο και Λέσβο και στα παράλια Μ. Ασίας.

Ιωνία: από ΒΑ Πελοπόννησο, Αττική και Εύβοια μέσω Κυκλάδων σε Σάμο, Χίο και Μ. Ασία όπου ίδρυσαν 12 πόλεις που συγκρότησαν το **Πανιώνιο** = θρησκευτική ένωση με κέντρο το ιερό του Ποσειδώνα σε Ακρωτήριο Μυκάλης.

Δωριείς: δεν μετακινήθηκαν ως πρόσφυγες. Έφυγαν ως το κυρίαρχο φύλο από Λακωνία, Επίδαυρο, Τροιζήνα προς Μήλο, Θήρα, Κρήτη, Ρόδο, Κω και ΝΔ ακτές Μ. Ασίας. Συγκρότηση της **δωρικής εξάπολης** (Ιαλυσός, Κάμιρος, Λίνδος Ρόδου, Κω, Κνίδος, Αλικαρνασσός) = θρησκευτική ένωση με κέντρο το ιερό του Απόλλωνα στο Τριόπιο ακρωτήριο της Κνίδου.

Οικονομική, κοινωνική και πολιτική οργάνωση

α) Οικονομία

Γεωργική – *αγροτική* οικονομία με βάση τον οίκο (μέλη οικογένειας). *Αυτάρκεια* εντός του οίκου (όχι βιοτεχνική ανάπτυξη). Για *έλλειψη αγαθών λύσεις*: 1. ανταλλακτικό εμπόριο οίκων (ως μέτρο το βόδι, τα δέρματα ζώων, τα μέταλλα και οι δούλοι), 2. ανταλλαγή δώρων, 3. πόλεμος, 4. πειρατεία.

β) Κοινωνία

Οίκος = μονάδα κοινωνικής συγκρότησης λόγω μόνιμων εγκαταστάσεων (κατοχή γης και συγγενικοί δεσμοί μεταξύ τους). **Κοινωνικές τάξεις**: 1. *Άριστοι ή ευγενείς* = τα μέλη του οίκου που είχαν οικονομική δύναμη). 2. *Πλήθος* = ζούσε στο πλαίσιο του οίκου, δεν είχαν συγγενικούς δεσμούς με μέλη του οίκου. 3. *Δημιουργοί* = ανεξάρτητοι από έναν οίκο αλλά εξαρτώμενοι οικονομικά από οίκους (εξειδικευμένοι). 4. *Δούλοι* = περιουσία του οίκου (από πολέμους ή πειρατεία).

γ) Πολιτική οργάνωση

Η ανάγκη για αντιμετώπιση των προβλημάτων οδήγησε στην πολιτική οργάνωση. Πρόκειται για το 1^ο στάδιο πολιτικής οργάνωσης. Δημιουργία *φυλετικών κρατών*. Το φύλο ήταν ένα κράτος (διάρθρωση σε φυλές, φατρίες και γένη με βάση τη συγγένεια). Το φυλετικό κράτος προέκυπτε από διάσπαση φύλου ή από ένωση φύλων. **Βασιλιάς** = φυλετικός αρχηγός, κληρονομικός, αρχηγός κράτους και κυβερνήτης με δικαστική και θρησκευτική εξουσία. Υπήρχαν μετά τις μόνιμες εγκαταστάσεις. **Βουλή γερόντων** = συμβούλιο αρχηγών γενών του βασιλιά. **Εκκλησία του δήμου** = συνέλευση πλήθους για σημαντικές αποφάσεις, κυρίως πολεμιστές.

δ) Πολιτισμός

1. Ελληνική αλφαβητική γραφή (τέλη του 9^{ου} αι. η επανεμφάνιση της γραφής. Τα σύμβολα απέδιδαν φθόγγους και όχι συλλαβές. Μετεξέλιξη από φοινικικό αλφάβητο με πρόσθεση φωνηέντων και προσαρμογές συμβόλων. Είναι το πρώτο πραγματικό αλφάβητο).

2. Ιερά με πανελλήνιο χαρακτήρα (ολυμπιακό δωδεκάθεο).

3. Επική ποίηση (ομηρικά έπη από ραψωδούς βασισμένα σε προφορική παράδοση. Ομηρικά έπη: Ιλιάδα και Οδύσσεια).

4. Ανάπτυξη κεραμικής και μικροτεχνίας

Η Τέχνη της ομηρικής εποχής λέγεται γεωμετρική (για τα γεωμετρικά σχέδια σε διακόσμηση και κατασκευές).